

NAGRADI MESTA LJUBLJANE

Tovilu in KS Brezovica

Novi prostori
boljše počutje delavcev

TOVIL – Tovarna vijakov Ljubljana na Tomažičevi 2, je zrel kolektiv. Označujejo ga neznatna fluktuacija delavcev, resen pristop pri izpolnjevanju proizvodnih in samoupravnih načrtov in dogovorov ter stalno napredovanje. Če bi imeli še nekoliko več sreče pri nakupu strojev, ki jih je žal mogoče dobiti le v tujini, bi jih karakteriziral tudi znatnejši količinski porast proizvodnje. Sicer pa pri proizvodnji 1,5 milijarde vijakov letno že vsak odstotek predstavlja krepak napredek.

V TOVIL zaključujejo pomembno naložbo. Delavci SGP Grosuplje so postavili pet tisoč kvadratnih metrov velik proizvodno-skladišni objekt. Od 220 milijonov dinarjev, kolikor bo stala zgradba z opremo, so zbrali v tovarni dobrih 70 milijonov ali tretjino, dobrih dvajset odstotkov so prispevale delovne organizacije, ki so skupaj s TOVIL združene v SOZD Slovenske železarnice, ostalo pa so dodale banke.

V novo zgradbo bodo razporedili stabilno regalno skladišče s 5600 mesti, novo galvaniko, del orodjarne, del skladišča surovin in del proizvodnje. Skladišče že uporabljajo. S posebnim visokoregalnim viličarjem vstavljajo vanj kontejnerje z vijaki.

Monterji delovne organizacije PLAMA iz Podgrada te dni postavljajo opremo za avtomatizirano linijo za cinkanje vijakov. V novi galvaniki bo mogoče letno pocinkati 3700 ton izdelkov. Za čisto vodo bo skrbela povečana čistilna naprava.

Lani so izdelali v TOVIL 2500 ton vijakov v debelini od 2 do 6 milimetrov. S tem je okrog 300 delavcev in delavk zaslužilo 271 milijonov skupnega prihodka. V tej vsoti je vključen 3,5 odstotek izvoz. Letos načrtujejo za dva odstotka večjo proizvodnjo. Dosegli jo bodo z boljšim notranjim transportom, s povečanimi serijami in boljšo pripravo dela. Načrtujejo, da bodo s tako proizvodnjo dosegli 309 milijonov dinarjev skupnega prihodka.

Ob povečanem prihodu in dohodku bo večja tudi skrb za delavce. Tudi letos nameravajo kupiti štiri stanovanja in delavcem razdeliti toliko sredstev za gradnjo in obnovo stanovanjskih hiš, kot jih potrebujejo.

Po uspešnih zimskih počitnicah v (2) garsonjerah v Kaninski vasi pri Bovcu, bodo delavci TOVIL lahko prebrali poletni dopust v desetih počitniških prikolicah v bližini Pulja, Medveje in na Krku.

Že dosedaj so namenjali znatno pozornost organizirani prehrani. V novem objektu so uredili poleg skladiščno-proizvodnih prostorov tudi novo kuhinjo in jedilnico. S to pridobitvijo bo omogočeno še boljše počutje v tem delovnem kolektivu na Tomažičevi 2.

S. J.

Ko človek zaupa,
ga lahko vodiš

Ljudska obramba in družbena samozaščita nista filozofiranje, ampak sta pogovor, prepričevanje, prepričanje, natančno delo in akcija. Vseh. Od šolarjev do izkušenih borcev in aktivistov NOB. Zavzetost pri opazovanju, varovanju, pomoči in tudi boju. V miru, v času pripravljanja na naravno katastrofo ali sovražnikov napad. Tudi izkušnja, da je vsakdo na predavanju, pri usposabljanju, na vaji pridobil nekaj za lastno in skupno varnost ter bojno pripravljenost.

To je misel zapisana v krajevni skupnosti Brezovica. Življenjsko, skupno, kolektivno spoznanje, sad petletnega nepretrganega frontnega dela krajanov in vodstva krajevske skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, organizacij in društev ter enot civilne in narodne zaščite. Vodstva, v katerega ljudje zaupajo in mu zato tudi sledijo.

Z drugega zornega kota opazovano in povedano, odgovorni ljudje v celotnem družbenem delovanju v krajevni skupnosti, katerega del je tudi SLO, znajo prislusniti potrebam, željam, predlogom in problemom krajanov in jih skupno rešiti.

»Pri izpeljavi usposabljanja za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito še nismo nikogar opominjali,« so ugotavljali naši sogovorniki. »Vedno smo zagate reševali doma in znali prepričati tudi tiste, ki se na začetku niso strinjali z nami,« so pojasnili ta uspeh.

Med 1700 krajanov Brezovice je 420 takih, ki lahko neoboroženi, a strokovno podkovani, sodelujejo v SLO. Skoraj ni Brezovčana ali Brezovčanke, ki ne bi znal eno od pomembnih opravil. Pa naj bodo to šolarji, gasilci-pionirji, podmladkarji Rdečega križa, mladinci in mladinke, gasilci, člani ZRVS, pripadniki enot civilne in narodne zaščite, kmetje – traktoristi, gospodinjice, ki znajo mesiti in peči kruh.

Na Brezovici proces podružbljanja ljudske obrambe in družbene samozaščite še ni zaključen. Vodi ga dogovorjeno in enotno SZDL. Dogovorili so se, da bodo za nadaljne seznanjanje s tematiko vse družine naročile »Našo obrambo«, da bodo za nudenje samopomoči in prve medicinske pomoči usposobili tudi starejše občane ter da bodo za civilno zaščito pripravili primeren prostor v povečanem gasilskem domu.

Dela nikdar ne zmanjka. Zato, ker niso takoj zadovoljni z opravljanjem nalog, ampak odkrite pomanjkljivosti tudi odpravijo. Ne zaradi pripočil in zadolžitve »od zgoraj«, temveč na pobudo krajanov, ki so tudi v ljudski obrambi in družbeni samozaščiti našli pravi smisel. Pa še to, sodelovanje s koordinacijskim odborom za SLO – DS pri OK SZDL in sekretariatom za LO pri občinskem IS je uspešno.

STANE JESENOVEC

IZVRŠNI SVET O STANOVANJSKI GRADNJI

Po novem drugače?

Cena, velikost stanovanjskih enot, lokacije, so le nekatera najpomembnejša vprašanja, ki zanimajo bodoče stanovalce in kupce stanovanj. Ne le, da jih ta vprašanja zanimajo, tudi svoj vpliv bi želeli imeti v okviru stanovanjske gradnje. Doslej ga niso imeli. Nekako so izvedeli, kje se predvideva gradnja, kje se že gradi, kje je še moč stanovanje kupiti pa tudi, kolikšna je izhodiščna cena. To pa je bilo tudi vse. Cena pa je, sorazmerno z dograjevanjem stavbe rasla in na koncu dosegla že astronomske višine.

Vsega tega sedaj, po novem, naj ne bi bilo več. Dve leti se je namreč rojeval razpis za vključevanje soinvestitorjev v družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo v Ljubljani, ki naj bi omogočil soodločanje soinvestitorjev v vseh fazah gradnje, začeti pri projektiranju. Dve leti je dolga doba za nastajanje takšnega dokumenta, še dalje se zdi, ker dokument ni uresničil vseh pričakovanj. V njem je namreč vse preveč pomanjkljivosti.

Kot so poudarili na občinskem izvršnem svetu, bi moral razpis zagotoviti enotno, celovit pristop k stanovanjski gradnji celotnega mesta, namesto tega pa nam ponuja le seštevke načrtov posameznih samoupravnih stanovanjskih skupnosti, kar nosi za posledice tudi to, da Zavod za izgradnjo Ljubljane nima funkcije, zaradi katere je bil ustanovljen, namreč, da bi našel enotna merila za vse, ki pri stanovanjski gradnji sodelujejo. Tako v razpisu niso opredeljeni kriteriji, s katerimi bi izenačili denarne obveznosti pri komunalnem urejanju zemljišč. Če namreč tega ne bomo dosegli, bo vse teklo po starem. Stanovanja bodo cenejša, če bodo zgrajena na ugodnih tleh, največkrat še na dobrih kmetijskih zemljiščih, cena stanovanjskega kvadratnega metra pa bo neprimerno višja v stanovanjih, ki so zgrajena na slabih zemljiščih, ki zahtevajo zapleteno in drago komu-

nalno ureditev. In če bomo znali združena sredstva razporediti pravilno, se seveda ne bo več pojavljalo, da bi bilo popolnoma enako stanovanje v eni soseski kar nekaj milijonov dražje kot v drugi. Morda nam bi s tem uspelo tudi zavezati gradnjo na rodovitnih kmetijskih površinah.

Posebnost omenjenega razpisa je tudi nova kategorija-informativna cena. Informativna cena namreč pomeni željeno ceno izvajalcev, ki nam vsekakor ne zagotavlja, da bi bila končna cena stanovanjskega kvadratnega metra realna. Razpis mora torej vsebovati realno, ne pa željeno ceno. Bistvo je namreč cena stanovanja, ki pa ga razpis, kakršen je sedaj, ne rešuje.

Tudi o stanovanjskih združenjih v tem dokumentu ni besede, zato so sklenili člani izvršnega sveta, morajo samoupravne stanovanjske skupnosti sprožiti aktivnosti, da se vloga združenj v teh razpisih definira.

Dober namen so sestavljalci razpisa vsekakor imeli, delno so pričakovanja tudi uresničili, zato ga je izvršni svet s spreminjalnimi predlogi tudi sprejel, saj le nakazuje pozitiven korak na bolje.

Gradnje stanovanj za trg ne bo več. Delovni ljudje in občani bodo na osnovi svojih planov zagotavljali sredstva za graditev stanovanj preko svojih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in drugih organizacij (združenja obrtnikov, združenja svobodnih poklicev in podobno) ter se bodo vključevali kot soinvestitorji za družbeno najemna stanovanja.

Nov način vključevanja zagotavlja delavcem vpliv na dogajanja pri graditvi – na cene, roke, kvaliteto, hkrati pa terja večjo odgovornost v smislu dokončnega usposabljanja in za pravočasno investiranje.

NINA LEGAT ČOŽ

Ko je varovanec Doma starejših občanov prerezal vrvico, je bil objekt tudi uradno odprt, čeprav je do tedaj v njem živelo že devetdeset občanov.

TOVARNA
ZA DOMAČE POTREBE
Lažje delo v Tekstilki

Lani se je v Tekstilki izdelala poskusna proizvodnja. Količinski plan so preseglji za sedem odstotkov ter pripravili tekstilni industriji in tovarnam talnih oblog 1400 ton obnovljenih surovin. Letos načrtujejo 1500 ton grobe preje in netkanih tekstilov, ki jih s trganjem ali razvlaknjenjem dobivajo iz industrijskih tekstilnih ostankov. V Tekstilki so lani zabeležili tudi prvi izvoz. Pravijo, da bodo tudi v prihodnje oddajali na tuje tržišče le tisti material, ki ga doma ne bodo znali predelati.

V poslovnem delovanju Tekstilke trenutno izstopajo sorazmerno zapletena nabava surovin, pomanjkanje delavcev, izboljšanje pogojev za delo, postavitve skladišnega šotora in nakup strojev in naprav, ki bodo razvozlaste ozka proizvodna mesta.

Da lahko zberejo dovolj surovin, so se usmerili na celotno Jugoslavijo. Pri tem jim poleg razprostranjenosti nabavnih točk delajo precej skrbi tudi rastoče cene materiala in nihanje njegove kakovosti. Da proizvodnja v Vrbljenem lahko teče nemoteno, so si ustvarili dvomesečno zalogo surovin, kar je seveda precejšnja finančna obremenitev za ta 25 članski kolektiv, ki je lani dosegel 46 milijonov dinarjev prihodka.

Če v takem kolektivu manjka pet proizvodnih delavcev, delo ne more in ne more steči neovirano. Zato Tekstilka že nekaj časa išče v neposredni okolici tovarne delavce za posluževanje strojev, notranji transport in elektrifikarja-vzdrževalca. Priznavajo, da so delovni pogoji sorazmerno težki, vendar lahko zbere priučenih delavcev do 12 tisoč dinarjev mesečno v plačilni vrečki.

Letos bodo s strojem za pnevmatsko polnjenje trgalne linije in še nekaterimi izboljšavami precej olajšali delo. Posodobljeni bodo tudi notranje prevoze surovin in repromateriala. Pomemben prispevek k boljšim delovnim pogojem bo pridal tudi 360 kvadratnih metrov velik šotor Induplati Jarše za skladiščne potrebe. Letos pa bodo stekli tudi pogovori o nakupu nove linije za trganje ali razvlaknjenje.

O OBJEKTIH SAMOPRISPEVKA II

Najkasneje septembra

Od objektov iz programa samopriskavka II je bilo do sredine aprila letos dograjenih in v uporabi štiri-deset objektov. Brez uporabnega dovoljenja deluje osnovna šola Preserje, za katerega je pridobitev uporabnega dovoljenja pred skorajšnjo realizacijo. Pridobljeno pa-tudi ni uporabno dovoljenje za telovadnico pri osnovni šoli Velike Lašče, za katero Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij še ni dal mnenja o stabilnosti objekta.

V prvi polovici tekočega leta bošta dani v uporabo še zdravstveni postaji Črnuče in Center, medtem, ko bo pet objektov – Dom starejših občanov Moste, osnovna šola in vzgojnovarstvena organizacija Krim Rudnik, VVO Črnuče in osnovna šola Škofljica – končanih najkasneje do septembra letos. V pripravi so še trije objekti in sicer vzgojnovarstvena organizacija Trnovo, Hrušica in Hinko Smrekar.

O stanju pri gradnji objektov iz sredstev drugega samopriskavka na področju naše občine je razpravljal tudi občinski izvršni svet.

Vzgojnovarstveni zavod Kozarje je pod svojo streho že prvega aprila sprejel prve varovance. Istega dne je otroški živ zav napolnil tudi vrtec v Rožni dolini. 21. aprila je bil slovesno odprt Dom starejših občanov Kozarje, ki pa je sprejel svoje prve varovance že 8. aprila. Predvideni dan, ko naj bi bila osnovna šola Škofljica predana namenu je 1. september. Končana je že tretja gradbena faza. V zadnjih treh mesecih so se izvajala instalacijska dela, izvedena je toplotna izolacija in urejena fasada. Vodovod do šole je že zgrajen, kanalizacija pa bo dograjena v skladu s planom občinske komunalne interesne skupnosti, vsekakor pa do roka dograditve

šole. Že tretje leto sta v gradnji osnovna šola in vzgojnovarstveni zavod Krim Rudnik. Objekt vrta je sedaj končan in čaka le tehnični pregled. Vrtec bo prav gotovo začel svojo funkcijo opravljati septembra. Tudi objekt osnovne šole je v zaključni fazi gradnje. Trakt učilnic je pripravljen za montažo opreme. Zaradi problemov, ki so nastali pri gradnji objekta je izvajalec – SGP Grosuplje – predlagal investitorju rok za dokončanje del 30. 5. 1982. Na športnem objektu so bila gradbena dela do montaže nosilcev končana šestega januarja. Sedaj pa dela stojijo zaradi spora okoli cen med izvajalcem in investitorjem. V kolikor bo izvajalec DO Hoja dobil zagotovilo oziroma potrdilo o zagotovljenih finančnih sredstvih, se bodo dela nadaljevala še ta mesec. Predlagani rok dokončanja tega objekta pa je zadnji dan septembra. Za izvedbo zunanje ureditve je zemljišče v celoti pridobljeno. Ekspertize o posedanju šole Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij še ni pripravil, čeprav je bil rok izvedbe nalog 15. decembra 1981. Izvršni svet je ob teh ugotovitvah sklenil, da morajo dela na omenjenih objektih – šoli, vrtcu in športnem objektu potekati bolj pospešeno, s ciljem otvoritve šole in vrta s 1. septembrom. Tudi problem posedanja šole je potrebno razrešiti takoj, saj morajo biti tudi morebitna sanacijska dela opravljena do konca avgusta.

Pripravljalna dela za vrtec Trnovo že tečejo. Zemljišče za gradnjo je že pridobljeno, tudi programske osnove so pripravljene. Gradnja tega vrta, ki bo imel 220 mest naj bi se začela že letos.

N. L. Č.

DOM ZA STAREJŠE
OBCANE V KOLEZIJU

»Pa na delo!«

S temi besedami je varovanec Doma za starejše občane uradno odprt tako težko pričakovani objekt, v katerem bo svoj novi dom našlo dvesto starejših občanov. Dom je bil zgrajen s sredstvi iz Samopriskavka II.

Razmišljanja in pobude strokovne socialne službe o gradnji tega objekta segajo namreč že v leto 1969. In na osnovi teh pobud je skupščina mesta Ljubljane sprejela programska izhodišča za gradnjo domov v obdobju 1970–1975.

V letu 1973 je bila predvidena lokacija za gradnjo doma, obenem pa ustanovljen tudi pripravljalni odbor, ki je poskrbel za programsko zasnovano doma, sodelovanje s projektantom, finančno pokritje investicije in za sodelovanje pri urbanistični zasnovi lokacije.

S skupnimi prizadevanji skupščine občine, SIS socialnega varstva in skrbstva ter ob ustreznih družbenopolitičnih podpori družbenopolitičnih organizacij v občini je financiranje te investicije prevzel program drugega samopriskavka s sodelovanjem SPIZ-a. V okviru skupnosti socialnega varstva je bil ustanovljen tudi nov gradbeni odbor, ki je nadaljeval dela pripravjalnega odbora. Gradnja je bila poverjena izvajalcema GIP »Ingrad« in Megrad. Gradnja se je pričela 25. maja 1979. Investicija je ob natečaju znašala 74.700.000 dinarjev, ob zaključku pa je z dodatnimi deli in podražitvami dosegla 119.600.000 dinarjev. V času gradnje so objekti dokončani in s tem tudi povečali število postelj v njem.

Potrebe po domskem varstvu starejših občanov smo s tem objektom zadovoljili, tako v občini, kot tudi v mestu Ljubljani. Seveda pa je ta oblika skrbi za starejše le ena od številnih, tudi še neujeljenih oblik.

N. L. Č.